

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Навчально-науковий інститут агроекології та землеустрою
Кафедра екології, технології захисту навколишнього
середовища та лісового господарства

05-02-308М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи
з навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність»
для здобувачів вищої освіти другого
(магістерського) рівня
за освітньо-професійною програмою «Технології захисту
навколишнього середовища» спеціальності
183 «Технології захисту навколишнього середовища»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано
Науково-методичною радою з
якості ННІАЗ
Протокол № 1 від 29.08.2023 р.

Методичні вказівки до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Технології захисту навколишнього середовища» спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища» денної та заочної форми навчання [Електронне видання] / Ліхо О. А., Вознюк Н. М., Турчина К. П. – Рівне : НУВГП, 2023. – 27 с.

Укладачі: Ліхо О. А., к.с.-г.н., професор кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства; Вознюк Н. М., к.с.-г.н., професор кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства; Турчина К. П., к.с.-г.н., доцент кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства.

Відповідальний за випуск: Клименко М. О., д.с.-г.н., професор, завідувач кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства.

Керівник групи забезпечення спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища»: Прищепа А. М., д.с.-г.н., професор, директор ННІАЗ

© О.А. Ліхо , Н. М. Вознюк
К. П. Турчина , 2023
© Національний університет
водного господарства та
природокористування, 2023

ЗМІСТ

1	Передмова	4
2	Опис навчальної дисципліни	5
3	Актуальність, мета, завдання навчальної дисципліни	5
4	Компетентності, програмні результати навчання	6
5	Зміст навчальної дисципліни	6
6	Тести для самоконтролю	11
7	Методи контролю	24
8	Література	25

ПЕРЕДМОВА

Програма початкової дисципліни «Інтелектуальна власність» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Технології захисту навколишнього середовища для здобувачів другого рівня вищої освіти (магістр) спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища».

Дисципліна має проблемно-орієнтований підхід. Важливим є забезпечення інтелектуального та соціального розвитку особистості шляхом засвоєння нею правових та економічних аспектів проблем інтелектуальної власності специфікою інтелектуальної власності як результату інтелектуальної творчої праці людини у будь-якій сфері людської життєдіяльності.

В результаті вивчення дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- основні засади і принципи системи інтелектуальної власності в Україні;
- інформаційні пошукові системи;
- принципи, методи та організаційні процедури патентних досліджень;
- порядок проведення патентних досліджень згідно нормативних документів;
- обов'язкові реквізити ліцензійних договорів;
- порядок оформлення заявки на винахід (корисну модель), твір наукового характеру;
- основи франчайзингової системи організації бізнесу.

Вміти:

- проводити патентні дослідження згідно нормативним документам;
- здійснювати аналіз новизни та винахідницького рівня винаходу;
- визначити рівень патентоспроможності та патентної чистоти об'єктів техніки;
- оформити заявку на твір наукового характеру.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ступінь вищої освіти	Магістр
Освітня програма	Технології захисту навколишнього середовища
Спеціальність	183 «Технології захисту навколишнього середовища»
Рік навчання, семестр	2 рік навчання, 1 семестр
Кількість кредитів	3
Лекції:	18 год. – денна форма 2 год. – заочна форма
Практичні роботи :	12 год. – денна форма 8 год. – заочна форма
Самостійна робота:	60 год – денна форма 80 – заочна форма
Форма навчання	денна/заочна
Форма підсумкового контролю	залік
Мова викладання	українська

АКТУАЛЬНІСТЬ, МЕТА, ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальність навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» обумовлена необхідністю розуміти основні питання охорони та використання об'єктів інтелектуальної власності в сучасних умовах переходу до ринкових відносин, які починають відігравати все важливішу роль у комерційній, підприємницькій і виробничій діяльності підприємств та установ України усіх форм власності.

Метою вивчення початкової дисципліни «Інтелектуальна власність» є: формування у майбутніх фахівців теоретичних знань, умінь і практичних навичок у галузі одержання інформації з питань інтелектуальної власності; аналіз, оцінка та синтез ідей у природоохоронній галузі; пошук, опрацювання та узагальнення науково-технічної інформації в процесі патентного пошуку; організація тематичного (предметного) пошуку патентної інформації в різних галузях.

Основними завданнями вивчення дисципліни є набуття теоретичних знань і практичних навичок у: проведенні патентних досліджень; аналізі та систематизації фондових патентних матеріалів; розробленні регламенту пошуку; визначенні ситуації щодо використання прав на об'єкти інтелектуальної власності; визначенні патентної ситуації щодо об'єкту інтелектуальної власності.

КОМПЕТЕНТНОСТІ, ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності:

ЗК 01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 03. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК 02. Здатність використовувати науково-обґрунтовані методи обробки результатів досліджень в галузі технологій захисту навколишнього середовища

Програмні результати навчання:

РН 01. Аналізувати складні системи, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру

РН 03. Використовувати сучасні комунікаційні, комп'ютерні технології у природоохоронній сфері, збирати, зберігати, обробляти і аналізувати інформацію про стан навколишнього середовища та виробничої сфери для вирішення завдань професійної діяльності.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Система інтелектуальної власності в Україні. Формування системи інтелектуальної власності. Основні поняття. Структура державного управління системою інтелектуальної власності. Законотворча діяльність у системі інтелектуальної власності. Всесвітня організація інтелектуальної власності.

Література: [1, 4, 7, 8].

Запитання для самоперевірки

1. Коли була заснована Паризька конвенція з охорони промислової власності?
2. Який статус має Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ)?
3. Що таке інтелектуальна власність?
4. З яких підсистем складається правова система інтелектуальної власності?
5. З яких позицій можна розглядати авторське право?
6. На які об'єкти інтелектуальної власності дається авторське право?
7. Що є об'єктами суміжних прав?
8. Що таке промислова власність і чим вона відрізняється від інтелектуальної власності?
9. Що представляє собою структура державної служби інтелектуальної власності України?

Тема 2. Методологічні основи створення науково-технічної продукції. Специфіка створення науково-технічної продукції в екологічній галузі. Методологічна основа і соціальні аспекти науково-технічної творчості. Рівні творчої діяльності і винахідницьких завдань. Методи розв'язання винахідницьких завдань.

Література: [4, 5, 8, 9].

Запитання для самоперевірки

1. Які наукові підходи складають методологічну основу творчості?
2. Які результати технічної творчості мають правову охорону в Україні?
3. В чому полягає головна різниця між об'єктами технічної творчості?
4. Дайте визначення об'єктивно і суб'єктивно нового.
5. Що є результатом технічної творчості?
6. Що є результатом наукової творчості?
7. В чому полягає суть технічного завдання, технічного рішення, технічної ідеї?
8. На які дві групи можна умовно поділити методи активізації

творчості?

Тема 3. Патентна документація і нормативна база патентно-інформаційної діяльності. Поняття патентної документації. Види патентної документації. Державна система патентної інформації. Пошук патентної інформації. Поняття патентної класифікації. Національна патентна класифікація. Міжнародні класифікації об'єктів промислової власності.

Література [5, 6, 7, 8, 9].

Запитання для самоперевірки

1. Що таке патентна документація?
2. Що представляє собою патентно-інформаційна база України?
3. Які відомості включає патентна документація?
4. Які види патентної документації ви знаєте?
5. З чого складається довідково-пошуковий апарат до патентно-інформаційна бази?
6. Які класифікації винаходів (патентні класифікації) ви знаєте?
7. Що представляє собою національна патентна класифікація?
8. З чого складається повний класифікаційний індекс?

Тема 4. Патентні дослідження. Оформлення заявки на винахід (корисну модель). Нормативна регламентація патентних досліджень. Патентний формуляр. Використання патентної інформації при створенні і засвоєнні нової техніки. Загальні вимоги до змісту документів заявки. Опис винаходу (корисної моделі) та вимоги до нього. Формула винаходу (корисної моделі).

Література [1, 2, 3,4, 5].

Запитання для самоперевірки

1. Який нормативний документ регламентує патентні дослідження в Україні?
2. Які роботи включають патентні дослідження?
3. З якою метою виконуються патентні дослідження?
4. Що таке життєвий цикл об'єкта інтелектуальної власності?
5. Що є джерелом патентної інформації?
6. Назвіть основні інформаційні ресурси в сфері патентування.

7. З якою метою може використовуватися патентна інформація?
8. В яких випадках є доцільним надання правової охорони об'єктам інтелектуальної власності?

Тема 5. Охорона прав на винаходи і корисні моделі. Охорона прав на раціоналізаторські пропозиції та науково-технічну інформацію. Основні поняття і положення. Об'єкти винаходів, їхні ознаки. Автори і власники охоронних документів. Авторська винагорода. Раціоналізаторські пропозиції. Види та зміст науково-технічної інформації.

Література [1, 2, 3,4, 5].

Запитання для самоперевірки

1. Патент, що це таке?
2. За результатами яких двох видів експертизи може видаватися патент?
3. На який строк видається патент на винахід?
4. Якій строк дії патенту на корисну модель?
5. Як встановлюється рівень техніки винаходу?
6. Назвіть пропозиції, які не визнаються винаходами.
7. Яку інформацію має містити формула винаходу (корисної моделі)?
8. Яким чином встановлюється пріоритет винаходу?
9. Хто має право на авторську винагороду?

Тема 6. Охорона і захист авторського права. Суміжні права. Види результатів творчої діяльності, що охороняються авторським правом. Об'єкти авторського права. Суб'єктивне авторське право. Суб'єкти суміжних прав. Суб'єктивні суміжні права. Захист авторських і суміжних прав.

Література [1, 4, 10, 17].

Запитання для самоперевірки

1. Що таке авторське право в суб'єктивному і об'єктивному розумінні?
2. Які об'єкти промислової власності ви знаєте?
3. Назвіть критерії охороноздатності для винаходу.
4. Якими можуть бути наукові та художні твори за своєю формою?

5. Назвіть основні ознаки об'єкта авторського права.
6. Що не визнається об'єктами авторського права?
7. Які умови необхідні для визначення співавторства?
8. Що належить до особистих немайнових прав автора?

Тема 7 Франчайзинг як форма організації бізнесу та реалізації інтелектуальної власності. Поняття франчайзингу. Франшиза. Франчайзинговий договір. Обов'язки франчайзера і франчайзі. Правове забезпечення франчайзингу в Україні.

Література [7, 8, 10, 12].

Запитання для самоперевірки

1. Дайте характеристику франчайзингу як формі організації бізнесу.
2. В чому різниця між франчайзером і франчайзі?
3. Що таке франшиза?
4. Наведіть переваги і недоліки франчайзингу для франчайзі.
5. Наведіть переваги і недоліки франчайзингу для франчайзера.
6. На які три типи поділяються договори франчайзингу відповідно до функцій, які вони виконують?
7. Чим обумовлена необхідність розвитку франчайзингу в Україні?
8. В чому полягають основні обов'язки франчайзера і франчайзі?

Тема 8. Ліцензування і передача технологій. Поняття ліцензування. Класифікація ліцензійних договорів. Обов'язкові умови та реквізити ліцензійного договору. Ціна ліцензії.

Література [4, 7, 8, 11].

Запитання для самоперевірки

1. Що таке ліцензія?
2. Хто є ліцензіаром і ліцензіатом?
3. З якою метою здійснюється продаж ліцензій?
4. Назвіть основні обов'язки ліцензіара і ліцензіата.
5. Як поділяються ліцензії за обсягом переданих прав?
6. В чому різниця між повною і виключною ліцензією?
7. В чому полягають особливості одиначної ліцензії?

8. Як поділяються ліцензії і ліцензійні договори за способом охорони об'єктів?

9. Що таке роялті?

Тема 9. Економічна ефективність використання об'єктів промислової власності. Випробовування об'єктів промислової власності. Сертифікація об'єктів промислової власності. Критерії ефективності використання об'єктів промислової власності. Вартість авторських прав та товарних знаків. Визначення вартості науково-технічної інформації. Методика визначення вартості комп'ютерних програм.

Література [7, 8, 11].

Запитання для самоперевірки

1. З якою метою здійснюється випробовування об'єктів промислової власності?
2. В чому полягає сертифікація об'єктів промислової власності?
3. За якими критеріями оцінюється ефективності використання об'єктів промислової власності?
4. Як встановлюється вартість авторських прав та товарних знаків?
5. Чим обумовлюється вартість науково-технічної інформації?
6. Які підходи використовуються для визначення вартості комп'ютерних програм?

ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Раціоналізаторська пропозиція – це:

- визнана юридичною особою пропозиція, яка містить технологічне (технічне) або організаційне рішення у будь-якій сфері діяльності;
- пропозиція удосконалення у будь-якій сфері діяльності;
- пропозиція, яка містить технічне рішення тільки в промисловій галузі;
- оформлена певним чином пропозиція удосконалення виробництв;
- пропозиція, яка містить технічне або організаційне рішення у будь-якій сфері діяльності.

2. Селекційним досягненням у рослинництві є:

- клон;
- новий сорт рослин;
- гібрид першого покоління;
- лінія;
- клон і гібрид.

3. У якому законодавстві вперше з'явився термін «інтелектуальна власність»:

- Німецькому;
- Американському;
- Французькому;
- Іспанському;
- Канадському.

4. В якому році була створена Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ):

- 1996;
- 1867;
- 1991;
- 2005;
- 1967.

5. Інтелектуальна власність – це результат:

- будь якої творчої діяльності;
- художньої діяльності;
- наукової діяльності;
- творчої діяльності, об'єктами якої є не матеріальні носії, а і ті ідеї, думки, міркування, образи, символи, які реалізуються або втілюються в певних матеріальних носіях;
- творчої діяльності, об'єктами якої є матеріальні носії.

6. Які самостійні підсистеми об'єктів виділяються в системі інтелектуальної власності:

- промислової власності і авторського права;
- авторського права і суміжних прав;
- нетрадиційних;
- промислової власності;
- авторського права і суміжних прав, промислової власності, нетрадиційних.

7. Авторське право дається на наступні об'єкти інтелектуальної власності:

- твори науки і техніки;

- твори літератури і мистецтва;
- тільки на твори науки;
- твори науки, літератури і мистецтва;
- тільки на твори літератури.

8. Прототип – це:

- об’єкт того ж призначення, що і об’єкт патентного дослідження, але виготовлений із застосуванням комп’ютерної графіки;
- найбільш близький до винаходу зразок за технічною сутністю і результатом, що досягається при його використанні;
- тип об’єктів, що підлягають патентуванню, і відрізняються певними фізичними параметрами;
- об’єкт, що близький до винаходу, проте має інше цільове призначення;
- об’єкт, що суттєво відрізняється від винаходу, проте забезпечує отримання такого ж кінцевого результату.

9. На яких етапах життєвого циклу виконуються патентні дослідження об’єкта господарської діяльності, як технічної системи:

- прогнозування;
- придбання обладнання та ліцензій;
- експлуатації на виробництві;
- на всіх етапах життєвого циклу;
- правової охорони об’єктів промислової власності.

10. Метою патентних досліджень є:

- забезпечення конкурентоспроможності об’єкта техніки;
- виключення невинуватого дублювання досліджень і розробок;
- визначення патентної ситуації щодо об’єкта господарської діяльності;
- правова охорона об’єктів промислової власності;
- використання сучасних науково-технічних досягнень.

11. Вхідним документом для проведення патентних досліджень, згідно із ДСТУ 3575-97, є:

- завдання на їх проведення;
- звіт про патентні дослідження;
- регламент пошуку інформації;
- довідка про пошук інформації;

– систематизація та аналіз інформації.

12. Визначення патентоспроможності об'єкта господарської діяльності (ОГД) здійснюють на основі:

- результатів статистичної обробки патентної документації, яка стосується ОГД;
- результатів аналізу відомостей щодо укладених ліцензійних договорів про передачу права власності;
- досліджень загальнодоступної патентної та науково-технічної інформації;
- аналізу чинних охоронних документів;
- аналізу можливостей застосування в ОГД відомих об'єктів промислової власності.

13. Пошук патентної інформації з використанням довідково-пошукового апарату за номером патентного документу:

- нумераційний патентний пошук;
- тематичний патентний пошук;
- іменний патентний пошук;
- за ключовими словами;
- описовий.

14. Передачу ліцензіатові монопольних прав на використання винаходу у всьому їх обсязі й економічно рівнозначні продажу патенту передбачають:

- повні ліцензії;
- виключні ліцензії;
- одиничні ліцензії;
- прості ліцензії;
- залежні ліцензії.

15. Згідно Закону України заявка на корисну модель повинна стосуватися:

- лише однієї корисної моделі;
- однієї корисної моделі чи групи моделей, що мають світову новизну;
- корисної моделі та групи винаходів, що пов'язані винахідницьким задумом та мають світову новизну;
- групи корисних моделей, що призначені для однакового використання з метою отримання одного і того ж технічного результату;

- групи корисних моделей, які охарактеризовані з розвитком або уточненням окремих конкретних варіантів їх здійснення.

16. Згідно Закону України заявка складається:

- українською та англійською мовами;
- українською мовою;
- російською мовою;
- українською та російською;
- англійською мовою.

17. У назві винаходу допускається використання:

- символів латинської абетки та цифр;
- цифр та спеціальних знаків;
- символів будь-яких абеток та цифр;
- символів латинської абетки, цифр та спеціальних знаків;
- лише спеціальних знаків.

18. Патент на винахід видається строком дії на

- 20 років;
- 10 років;
- 3 і 12 років;
- 6 і 15 років;
- 20 і 6 років.

19. Різновид інформаційного пошуку, здійснюваного переважно у фондах патентної документації з метою встановлення рівня правової охорони технічного рішення, меж прав власника патентного документа й умов реалізації цих прав, це:

- бібліографічний пошук;
- патентний пошук;
- ліцензійний пошук;
- системний пошук;
- науковий пошук.

20. Системи пошуку бувають:

- документальні, ключові, послідовні;
- документальні, фактографічні, комбіновані;
- фактографічні, комбіновані, гібридні;
- документальні, комбіновані;
- фактографічні, картографічні, документальні.

21. Нормативним документом, що регламентує патентні дослідження в Україні, є стандарт ДСТУ 3575-97 під

назвою:

- патентні дослідження;
- патентні дослідження. Основні положення;
- патентні дослідження і порядок їх проведення;
- патентні дослідження. Основні положення і порядок проведення;
- основні положення і порядок проведення патентних досліджень.

22. В якому законі наведені основні поняття та положення щодо охорони прав на винаходи та корисні моделі?

- Закон України «Про винаходи і корисні моделі»;
- Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі»;
- Закон України «Про особливі об'єкти патентування»;
- Закон України «Про юридичну силу винаходів і корисних моделей»;
- Закон України «Про правила видачі патентів на винаходи і корисні моделі».

23. Що є патентом:

- нормативний юридичний документ на винахід (корисну модель);
- документ, що засвідчує авторство та право власності на винахід (корисну модель);
- охоронний документ на винахід (корисну модель), що засвідчує право власності;
- охоронний документ, що засвідчує пріоритет, авторство і право власності;
- нормативний охоронний документ.

24. Винаходами не визнаються:

- відкриття, наукові теорії та математичні методи;
- пристрій;
- речовина;
- промисловий зразок;
- процес.

25. Термін дії патенту на винахід становить:

- 15 років;
- 30 років;

- 20 років;
- 25 років;
- 10 років.

26. Авторство є:

- невідчужуваним особистим і охороняється безстроково;
- невідчужуваним особистим і охороняється в період життя автора;
- особистим і охороняється за життя автора і спадкоємців;
- особистим і не підлягає охороні;
- особистим, охороняється і не відчужується.

27. Товарний знак (знак для товарів і послуг, торговельна марка) – це:

- художнє зображення на упаковці товару або на самому товарі;
- один із способів ідентифікації товарів або послуг, тобто позначення, здатне відрізнити товари або послуги однієї особи від товарів або послуг іншої особи;
- ідентифікація товарів або послуг;
- напис, який встановлює відношення товару або послуги до того чи іншого виробника;
- малюнок, який встановлює відношення товару або послуги до того чи іншого виробника.

28. Чим засвідчується право на наукове відкриття:

- патентом;
- ліцензією;
- свідоцтвом;
- патентом і дипломом;
- дипломом.

29. На які відкриття не видаються дипломи:

- топографічні;
- тільки на археологічні та палеонтологічні відкриття;
- тільки на відкриття корисних копалин;
- географічні, археологічні та палеонтологічні відкриття, а також на відкриття корисних копалин і в галузі суспільних наук;
- тільки на відкриття в галузі суспільних наук.

30. Надання за визначену винагороду прав на використання винаходів, промислових зразків, товарних знаків, захищених охоронними документами в Україні та за

кордоном юридичним чи фізичним особам це:

- дозвіл;
- патент;
- ліцензія;
- франшиза;
- франчайзинг.

31. Країна, фірма або людина, яка продає ліцензію, тобто юридична або фізична особа, що дає дозвіл на використання винаходу або іншого науково-технічного досягнення це:

- франшиза;
- франчайзер;
- ліцензійник;
- ліцензіат;
- ліцензіар.

32. Країна, фірма або людина, яка здобуває ліцензію, тобто юридична або фізична особа, якій наданий дозвіл на використання винаходу або іншого науково-технічного досягнення це:

- ліцензіар;
- ліцензіат;
- ліцензійник;
- франшиза;
- франчайзер.

33. Юридична особа (компанія), яка видає ліцензію або передає в право користування свій товарний знак, «ноу-хау» і операційні системи це:

- франшиза;
- франчайзер;
- франчайза;
- франчайзинг;
- франчайзі.

34. Фізична або юридична особа, яка купує можливість навчання і допомоги при створенні бізнесу і сплачує сервісну плату юридичній особі або компанії за використання товарного знаку, «ноу-хау» і системи ведення робіт називається:

- франшиза;

- франчайзер;
- франчайзі;
- франчайзинг;
- франчайза.

35. Автором об'єкта промислової власності (винаходу, корисної моделі, промислового зразка, раціоналізаторської пропозиції) визнається:

- особа, яка подала заявку;
- особа, яка його запатентувала;
- фізична особа, творчою працею якої він створений;
- фізична або юридична особа, працею якої він створений;
- особа, яка довела своє авторство.

36. Згідно чинного законодавства патент може отримати:

- винахідник, роботодавець;
- тільки правонаступник;
- винахідник, роботодавець, правонаступник, перший заявник;
- тільки винахідник;
- тільки перший заявник.

37. До об'єктів промислової власності відносяться:

- винахід (корисна модель), промислові зразки, знаки для товарів і послуг, топографії інтегральних мікросхем, раціоналізаторські пропозиції, «ноу-хау»;
- тільки винахід і корисна модель;
- тільки промислові зразки, раціоналізаторські пропозиції;
- тільки промислові зразки, знаки для товарів і послуг;
- винахід, промислові зразки, знаки для товарів і послуг.

38. До нетрадиційних результатів інтелектуальної власності відносяться:

- тільки комерційні таємниці;
- наукові відкриття, раціоналізаторські пропозиції, комерційні таємниці, топографії інтегральних мікросхем, селекційні досягнення у рослинництві;
- тільки селекційні досягнення у рослинництві (сорти рослин, породи тварин);
- топографії інтегральних мікросхем;
- наукові відкриття та «ноу-хау».

39. Корисна модель – це:

- результат творчої діяльності людини в галузі промисловості;
- результат діяльності людини в галузі технології;
- результат діяльності людини яка пов'язана з функціонуванням пристрою;
- результат творчої діяльності людини в галузі технології, яка пов'язана з конструктивним виконанням пристрою;
- результат творчої діяльності робочого колективу.

40. Промисловий зразок – це:

- результат творчої діяльності людини у галузі художнього конструювання;
- результат розумової діяльності людини у промисловості;
- технічно змінений продукт промислового підприємства;
- результат творчої діяльності людини у виробничій сфері;
- результат діяльності робітника промислового підприємства.

41. На які блоки можна умовно поділити Законодавство України, що містять норми щодо охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності:

- загальне законодавство, другорядне законодавство;
- тільки спеціальне законодавство у сфері охорони інтелектуальної власності, митне законодавство;
- загальне законодавство, спеціальне законодавство у сфері охорони інтелектуальної власності, митне законодавство;
- митне законодавство;
- спеціальне і неспеціальне законодавство у сфері охорони інтелектуальної власності.

42. Пріоритет винаходу встановлюється за датою:

- написання заявки в Укрпатенті;
- подачі заявки в Укрпатент;
- початку розгляду заявки в Укрпатенті;
- надходження заявки в Укрпатент;
- оформлення заявки в Укрпатенті.

43. Авторство є:

- невідчужуваним особистим і охороняється безстроково;
- невідчужуваним особистим і охороняється в період життя автора;
- особистим і охороняється за життя автора + 50 років;
- особистим і не підлягає охороні;
- особистим, охороняється і не відчужується.

44. Як називається експертиза, у ході якої встановлюється незалежність зазначеного у заявці об'єкта до переліку об'єктів, які можуть бути визнані винаходами (корисними моделями), і відповідність заявки та її оформлення встановленим нормам?

- кваліфікаційна експертиза;
- стандартна експертиза;
- формальна експертиза;
- повна експертиза;
- екологічна експертиза.

45. Термін дії патенту на винахід становить:

- 15 років;
- 30 років;
- 20 років;
- 25 років;
- 10 років.

46. Факт використання винаходу встановлюється за:

- описом винаходу;
- рефератом;
- формулою винаходу;
- заявкою;
- заявою.

47. Винагорода від винаходу виплачується протягом терміну дії патенту за договором між автором і власником патенту у розмірі:

- 10% прибутку, 20% від продажу ліцензії, 2% від собівартості;
- 5% прибутку, 10% від продажу ліцензії;
- 10% прибутку, 10% від продажу ліцензії, 10% від собівартості;
- 25% прибутку;
- 20% від собівартості.

48. Вимога єдності винаходу визнається дотриманою, якщо:

- заявка стосується одного винаходу, тобто одного продукту, способу чи застосування раніше відомого продукту або способу за новим призначенням;
- заявка стосується одного винаходу та однієї корисної моделі, що охарактеризовані з розвитком або уточненням окремих конкретних варіантів його здійснення і супроводжується

- заміною певної ознаки;
- заявка стосується лише одного винаходу, тобто одного продукту, і не може стосуватись групи винаходів чи корисних моделей;
 - винаходи однакового призначення, що забезпечують один і той же технічний результат, були запатентовані одного дня і мають спільний патентний номер;
 - заявка стосується одного винаходу чи групи винаходів, що не пов'язані між собою, проте мають одного і того ж автора.

49. Якщо опис і формулу винаходу (корисної моделі) викладено іншою мовою, то для збереження дати подання їх переклад повинен надійти до Укрпатенту:

- через 3 дні від дати подання заявки;
- протягом одного тижня від дати подання заявки;
- через один рік від дати подання заявки;
- протягом п'яти місяців від дати подання заявки;
- протягом двох місяців від дати подання заявки.

50. Заявка - це:

- сукупність документів, необхідних для видачі Установою патенту на винахід чи деклараційного патенту України на корисну модель;
- сукупність документів, що подаються для засвідчення авторства винаходу чи корисної моделі;
- заповнений за певним шаблоном бланк розміром А4 для отримання деклараційного патенту України;
- документ, в якому наводяться особисті дані автора винаходу чи корисної моделі та вказується, кому належить право власності на даний винахід;
- документ, в якому наводиться опис та формула винаходу чи корисної моделі.

51. Формула винаходу - це:

- стисла характеристика процесу роботи приладу з усіма можливими результатами;
- стисла словесна характеристика технічної суті винаходу, що містить сукупність його суттєвих ознак, які достатні для досягнення зазначеного заявником технічного результату;
- стисла характеристика суті приладу, записана за допомогою цифр з наведенням фізичних параметрів даного приладу, при

- яких досягається зазначений заявником технічний результат
- короткий запис всіх фізичних параметрів про винахід;
 - запис, зроблений за допомогою спеціальних символів та цифр, що дають змогу зрозуміти принцип його роботи.

52. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності на твір можливе на підставі:

- ліцензійного договору;
- договору купівлі-продажу примірника твору;
- договору комерційної концесії;
- договору факторингу;
- економічної угоди про наміри.

53. Винаходом визнається:

- нове промислово придатне конструктивне виконання пристрою;
- комп'ютерна програма;
- технологічне вирішення, що відповідає умовам патентоспроможності;
- відкриття наукових теорій та математичних методів;
- науковий твір.

54. Право промислової власності регулює:

- відносини, що складаються у процесі створення, оформлення і використання результатів науково-технічної творчості;
- відносини, що складаються у процесі створення, оформлення і використання результатів духовної творчості;
- лише майнові відносини авторів винаходів, корисних моделей і промислових зразків;
- лише відносини, що виникають з приводу оформлення і використання засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг;
- економічні аспекти відносини авторів винаходів.

55. Право інтелектуальної власності на комерційне найменування виникає:

- з дати включення відомостей про юридичну особу до Державного реєстру комерційних найменувань;
- з дати подання заявки на включення відомостей про юридичну особу до Державного реєстру комерційних найменувань;
- з моменту першого використання найменування і охороняється без обов'язкової реєстрації;

- з дати видачі свідоцтва на комерційне найменування;
- з дати отримання офіційного прибутку.

56. Чим засвідчується реєстрація авторського права на науковий твір?

- патентом;
- ліцензією;
- свідоцтвом;
- патентом і дипломом;
- довідкою.

57. Кому підпорядкована Державна служба інтелектуальної власності?

- Верховній Раді України;
- безпосередньо Кабінету Міністрів України;
- Міністерству економічного розвитку і торгівлі України;
- є незалежною організацією;
- Державному інституту інтелектуальної власності і права.

58. Результат творчої діяльності людини у галузі художнього конструювання це:

- промисловий зразок;
- винахід;
- відкриття;
- корисна модель;
- модель.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для досягнення цілей та завдань курсу здобувачам потрібно засвоїти теоретичний матеріал та здати модульні контролі знань, а також вчасно виконати та захистити практичні роботи. В результаті можна отримати такі обов'язкові бали:

– 60 балів – за вчасне виконання і захист практичних робіт та інших поточних завдань (самостійна робота), що становить поточну складову оцінки;

– 40 балів – модульні контролі (20+20).

Всього 100 балів.

Поточне оцінювання та проведення контрольних заходів у межах курсу відбувається згідно нормативних документів НУВГП: Положення про семестровий поточний та підсумковий

контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/25889>; Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та роботу екзаменаційної комісії <http://ep3.nuwm.edu.ua/8545/>; Порядок ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>; Положення про навчально-науковий центр незалежного оцінювання Національного університету водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/4184/> Порядок ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90-100	відмінно
82-89	добре
74-81	
64-73	задовільно
60-63	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ЛІТЕРАТУРА

Рекомендована література

Основна

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003. № 435-IV (чинна редакція від 03.09.2023). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 25.08.2023).
2. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України від 15.12.1993 р. № 3687-XII. (чинна редакція від 15.04.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text> (дата звернення: 25.08.2023).
3. Про охорону прав на промислові зразки : Закон України

від 15.12.1993 р. № 3688-XII. (чинна редакція від 15.04.2023). URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12/print1218034688041545#Text> (дата звернення: 25.08.2023).

4. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 р. № 2811-IX. (чинна редакція від 15.04.2023). URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text> (дата звернення: 25.08.2023).

5. Про науково-технічну інформацію : Закон України від 25.06.1993 р. № 3322-XII. (чинна редакція від 19.04.2014). URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12#Text> (дата звернення: 25.08.2023).

6. ДСТУ 3575-97 «Патентні дослідження. Основні положення та порядок проведення.» Чинний від 01.01.1998.

7. Інтелектуальна власність та патентознавство : підручник / Н. О. Білоусова, Н. В. Гаврушкевич, М. А. Данильченко та ін. : за ред. проф. П. М. Цибульова та доц. А. С. Ромашко. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, вид-во «Політехніка», 2021. 374 с.

8. Ліхо О. А. Ліцензування і патентування наукової продукції у водогосподарській галузі : навч. посіб. Рівне : Червінко А. В., 2011. 148 с.

9. Нормативні акти з питань охорони інтелектуальної власності та трансферу технологій/ Ю.М. Капіца, І.І. Хоменко (упорядкування), 8 вид., доповнене. Київ : Центр досліджень інтелектуальної власності та передачі технологій НАН України, 2023. 266 с.

10. Інтелектуальна власність та авторське право: навч. посіб. для студ. вищих закладів освіти. / І. М. Чістякова, І. Б. Кривдіна, Д. В. Буряк, В. П. Кубко, О. В. Гегечкорі, Д. Д. Татакі, О. О. Татакі, Т. О. Чернов. Київ : Каравела, 2019. 204 с.

Допоміжна

11. Основи інтелектуальної власності : підручник / П. М. Цибульов. Київ : Вид. дім Дмитра Бурого, 2014. 124 с.

12. Семків В. О., Шандра Р. С. Інтелектуальна власність : підручник для студентів неюрідичних факультетів. Львів : Галицький друкар, 2015. 280 с.

13. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір. Науковий твір «Методичні рекомендації з розрахунку індексу

рівня ризику, що виникає при забезпеченні населення питною водою» (Методика оцінки рівня ризику при забезпеченні населення питною водою), Ліхо О. А., Гакало О. І., Гушук І. В. № 68433; Опубліковано 02.11.2016.

14. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір. Науковий твір «Методичні рекомендації для проведення оцінки агроеліоративного стану осушуваних дерново-глейових ґрунтів» (Методика проведення оцінки агроеліоративного стану осушуваних дерново-глейових ґрунтів) Клименко М. О., Турчина К. П., Ліхо О. А. № 73864. Опубліковано 18.09.2017.

15. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір. Науковий твір. «Управління ризиками при забезпеченні населення Рівненської області водою», Ліхо О. А., Гакало О. І., № 82701; Опубліковано 06.11.2018.

16. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір. Науковий твір Лабораторний практикум із екології (основ екології). Навч. посібник. Клименко М. О., Ліхо О. А., Турчина К. П., Борщевська І. М., Михальчук М. А., Буднік З. М. № 95185; Опубліковано 09.01.2020.

17. Коссак В. М., Якубовський І. Є. Право інтелектуальної власності : підручник. Київ : «Истина», 2017. 206 с.

Інформаційні ресурси

1. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.
2. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Національна бібліотека ім. В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>.
4. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка). URL: <http://www.lib.rv.ua/>.
5. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75). URL: <https://lib.nuwm.edu.ua/>.